Що таке «Український Форум»?

У часи, коли ще не було Instagram, Substack і YouTube, інтелектуали вели глибокі і розлогі дискусії на сторінках суспільно-політичних і літературних журналів. Сьогодні таких видань, особливо в українському середовищі, не вистачає. «Український Форум» ставить за мету продовжити традицію «товстих журналів» минулого, таких як «Громада» Драгоманова та «Літературно-науковий вістник» Франка. Ми сподіваємося, що «Український Форум» допоможе заповнити нестачу серйозних і глибоких дискусій українських проблем, яку символізує пустий зал засідань Верховної Ради на нашій обкладинці.

Україна, українці, українське суспільство й культура опинилися під смертельною загрозою. Настав час замислитися, і замислитися глибоко, над викликами, що постали перед нацією. Найбільша проблема України – російське вторгнення. Дехто вважає, що після початку вторгнення вся Україна об'єдналася. Хотілося б, щоб це було правдою, але історія незалежної України виглядає набагато складнішою.

Власне, ідея цього журналу та його першого випуску виникла із спостереження за українським хаосом, який у глибокому філософському ключі досліджує Михайло Мінаков в одній із перших статей цього випуску. У повсякденному політичному житті цей хаос проявлявся в коливаннях українського ідеологічного маятника, різні причини та наслідки яких досліджують автори цього випуску.

Погляньмо на послідовні перетворення українського політичного керівництва: від Леоніда Кравчука – члена Політбюро ЦК Компартії України та опонента Народного Руху України; до Леоніда Кравчука, першого президента незалежної України; до космополітичного Леоніда Кучми першого президентського терміну; до Леоніда Кучми – автора книжки «Україна – не Росія»; до Кучми, який визначив Віктора Януковича своїм наступником; до Помаранчевої революції та Віктора Ющенка; до Януковича; а потім до Євромайдану та всього, що сталося після нього.

Цей маятник, коливання якого, здавалося, вщухли на тлі багатовекторної зовнішньої політики Кучми, протягом останніх двадцяти трьох років розхитувався з дедалі більшою амплітудою – від відвертої зради державних інтересів України членами уряду Януковича-Азарова, які були громадянами Росії, до нинішніх ідеологічних крайнощів, що базуються на найбільш радикальних постулатах українського етнонаціоналізму, докладно розглянутих Анною Івановою в її статті.

Така внутрішня нестабільність послаблювала країну і, що найважливіше, продовжує її послаблювати. Націоналістичні ідеологічні крайнощі тепер викликають зворотну реакцію, яка загрожує знову хитнути український маятник у протилежний бік або, щонайменше, породити внутрішній громадянський конфлікт під час чи після закінчення нищівної війни із зовнішнім ворогом.

У середовищі, яке можна назвати інтелектуальною опозицією і з аргументами якого у багатьох питаннях важко сперечатися, дедалі більшого поширення набувають погляди про другорядність українських культурних і мовних підвалин української державності у процесі індустріальної та постіндустріальної відбудови і розвитку України. Ці експерти також визнають, що відсутність консенсусу з мовних і культурних питань може відштовхнути Галичину.

Інші голоси обстоюють один із найхарактерніших постулатів проросійського ідеологічного екстремізму – уявлення про росіян та українців як один народ.

Ці тенденції підкреслюють необхідність формування українського центру – не просто компромісу між конкуруючими таборами, а цілісного розуміння української державності та національної ідентичності, здатного об'єднати людей з різним історичним досвідом, культурними традиціями та політичними поглядами.

Позиція «Українського Форуму» полягає в тому, що Україні необхідно виробити таку центральну українську ідеологію. Перш ніж формувати політичну сцену відповідно до загальноприйнятого ідеологічного спектру, Україна повинна виробити принцип культурного та мовного співіснування, заснований на повазі до носіїв усіх мов і культур за одночасного фундаментального пріоритету розвитку української мови та культури. Однак цей розвиток повинен бути неконфліктним, здійснюватися позитивними засобами та на недискримінаційній основі.

Екстремістські рухи, які протягом тривалого часу конкурували за право визначати українську національну ідентичність і які розглядаються у статтях Вільяма Джея Ріша та Гжегожа Россолінські-Лібе, повинні перестати визначати українську політику. Тільки тоді в майбутній Україні зможе процвітати Галичина, російськомовні громадяни не почуватимуться ущемленими у своїх правах незалежно від регіону проживання, а країна отримає шанс на стабільність незалежно від зовнішнього оточення.

Тільки на основі культурної та політичної терпимості зможе повноцінно розвиватися й український політичний плюралізм, про який пише у своїй статті Лукан Вей. І на цій основі Україна нарешті зможе відновити ту економічну та соціальну базу, яка так і не відродилася після знищення радянського проекту й продовжує занепадати в умовах світової кризи західного демократичного капіталізму, описаної Володимиром Іщенком.

Це не означає, що автори цього випуску однаково тлумачать проблеми України чи погоджуються щодо шляхів їх розв'язання. Вони підходять до цих питань із різних історичних, політичних, філософських та економічних позицій. *«Український Форум»* прагне створити умови для серйозної дискусії між людьми з різними поглядами, ставити складні питання, не виводячи їх за межі обговорення, і допомагати розбудовувати інтелектуальні підвалини стабільнішої, відкритішої та демократичнішої України.

Це пілотний випуск *«*Українського Форуму*»*. Надалі ми сподіваємося видавати журнал поквартально, але, можливо, знадобиться один-два випуски, перш ніж ми налагодимо регулярний вихід. Ми замовлятимемо деякі матеріали, але також щиро вітаємо тексти, надіслані авторами з власної ініціативи.

Які саме матеріали ми чекаємо? Наступні два випукси будуть присвячені «Деколонізації та декомунізації» і «Війні та миру». Але ми не обмежуємося цими темами й запрошуємо авторів надсилати змістовні статті з інших питань. Нинішній випуск пропонує два таких приклади. Девід Марплз подає широкий огляд подій в Україні з початку повномасштабного російського вторгнення, а Марко Царинник у творі «Палац над Іквою» присвячує проникливі рядки всім жертвам насильства на Волині в 1939–1941 роках.

Надсилайте листи до редакції на адресу ukrainianforum.org@gmail.com з відгуками на опубліковані нами статті; ми запрошуватимемо авторів відповісти. Ми прагнемо розгорнути дискусію.

Редакційні правила

В англомовних статтях ми користуємося американським варіантом англійської мови. У питаннях правопису орієнтуємося на словник Merriam-Webster, доступний онлайн. У багатьох питаннях стилю, особливо щодо оформлення посилань, ми дотримуємося «Чиказького посібника зі стилю» (*The Chicago Manual of Style*).

Користуючись нагодою, дякуємо Аланові Рутковському, який виконав коректорське та літературне редагування частини наших текстів.

Українськомовні тексти *«*Українського Форуму*»* дотримуються правописних норм, що діяли до ухвалення редакції українського правопису 2019 року. Недоліки реформи 2019 року, яких, на нашу думку, чимало, заслуговують на окреме лінгвістичне дослідження.

На нашу думку, як і багато інших змін в українській політиці національної ідентичності після 2014 року, ця реформа була значною мірою спробою мовної інженерії, продиктованою недостатньо продуманим прагненням порвати з російською та радянською мовною спадщиною.

Частина змін, запроваджених 2019 року, відновлює норми українського правопису, ухваленого 1928 року, відомого як скрипниківка, або харківський правопис. Цей правопис далеко не всі українські мовознавці того часу сприймали однозначно, а архівні документи також дають підстави ставити під сумнів процедуру ухвалення деяких суперечливих норм.

Заміна правопису 1928 року правописом 1933 року відбулася в умовах сталінських репресій і згортання українізації. Однак ці політичні обставини не повинні перешкоджати критичній лінгвістичній оцінці правопису 1928 року. Не кожна норма, скасована 1933 року, обов'язково була лінгвістично виправданою, так само як не кожна зміна, запроваджена того року, обов'язково шкодила українській мові.

Ми вважаємо, що реформа 2019 року відновила деякі історично суперечливі норми без врахування їхнього поширення в сучасному українському мовному вжитку. Внаслідок цього окремі правила залишаються незвичними або неприродними для багатьох носіїв української мови. Замість того щоб вважати повернення до норм, які діяли до 1933 року, безумовним благом, ми виступаємо за оцінку українського правопису на лінгвістичній основі, з урахуванням реального мовного вжитку, історичної спадкоємності та внутрішньої структури української мови.

З цих причин «Український Форум» зберігає усталені написання, зокрема проект замість проєкт, і віддає перевагу літері г, а не ґ, при передаванні латинської літери g в іншомовних власних назвах у випадках, де зараз допускаються обидва варіанти.